

CHRYSĆIJAŃSKAJA DUMKA

BIELARUSEKAJA KATALICKAJA ČASOPIS.

*„Wiercie Ź Pana Boža wašaŹa
i biaŹpiečnymi budziecie; wiercie pra-
rokam JaŹo i Źsio budzie pamysna“.*

2 Paral. 20, 20.

Wilnia, Sakawik 1934 h.

Hod VII Nr. 3 (94).

Дзяржаўны
бібліятэчны
знак У. І. Леніна

ŽMIEST № 3.

1. Rym i Maskwa. 2. Jezus Chrystus. 3. Šledam za Chrystusam. 4. Jubilej św. Kazimiera. 5. Ab Światoj Wiery. 6. Z nahody Wialikaha Postu. 7. Z relihijnahramadzkaža žyćcia. 8. Z bielaruskaj niwy. 9. Roznyja cikawaści. 10. Z palityki. 14. Wilenskija nawiny. 15. Paštowaja skrynka 16. Kutok śmiechu.

Biblijateka „Chryścijanskaj Dumki“.

1. Boh (filozofičny narys) — Dr. M. A.	30
2. Z historyi apolohietyki chryścijanskaj — Ks. dr. J. Rešeć	1.00
3. Zło i lakarstwa na jaho — Prof. dr. J. Tarasewič	30
4. Jak Kaziuk sabraŭsia da spowiedzi — W. A.	50
5. Ružaniec Najšwiac. Dziewy Maryi — I. S.	30
6. Światy Izdar Chlebarob — Ks. P. Tatarynowič	30
7. Ziarniatki z rodnaje junackaje niwy — P. Z.	20
8. Čaławiek — Dr. M. A.	25
9. Kaziukowaje žanimstwa — W. A.	50
10. Pieśni žalby (nabožnaje razwažańnie muki i śmierci Zbaŭcy našaha Jezusa Chrystusa) — J. B.	20
11. Rodnaja mowa ũ światyniach — Ks. A. Stankiewič	1.50
12. Jak Hanula źbirałasja ũ Arhientynu — W. A. (uwieś nakład razyšoŭsia).	25
13. Daroha Kryža — J. Bylina	30
14. Światy Rym — K. N.	50
15. Kupalle — Piotr Zaduma	50
16. Kazimier Swajak (narysy ab jahonaj ideolohii) — Ad. Stankiewič	50
17. Dzieja majej myśli, serca i woli — K. Swajak	50
18. Betlejka W. A.	30
19. Usio ũ miłaści — D. An'ski.	50
20. 31-šy Mižnarodny Eŭcharystyčny Kanhres — Dr. K. N.	50

Zakazy spaŭniajucca chutka i akuratna: pa atrymańni ũsiej wartaści knižki, abo nakładnoj płaťaj (za pobranie) pa atrymańni treciaj častki wartaści zakazu.

Dla knižarniaŭ i dla tych, chto wypiswaje niamienš jak na 10 zał., dajecca skidka.

Hałoŭny skład: Kniharnia „PAHONIA“, Zawalnaja 1—1, Wilnia.

„CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA“

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIS

Wychodzić raz u miesiac.

„CHR. DUMKA“ KAŠTUJE:

na hod . . . 4 zał.
na paŭhodu . . . 2
na 3 mies. . . . 1
na 1 0,50
Zahranicu 8 zał. u hod.

ABWIEŠTKI ŽMIAŠČAJUCCA

tolki na apošniaj bačynie i kaštujuć:
cełaja bačyna 40 zał., $\frac{1}{2}$ bačyny
20 zał., $\frac{1}{4}$ bačyny 10 zał., $\frac{1}{8}$ ba-
čyny 5 zł.

Asobny numar kaštuje 20 hr.

ADRAS REDAKCYI I ADMINISTRACYI: Wilnia, wulica Zawalnaja Nr. 1—3
(Wilno, ul. Zawalna 1—3).

Redakcyja adčyniena ad 8—4.

CHRYŚCIJANSKAJA DUMKA

BIEŁARUSKAJA KATALICKAJA ČASOPIS.
WYCHODZIĆ RAZ U MIESIAC.

Hod VII.

Wilnia, Sakawik 1934 h.

Nr. 3 (94).

Rym i Maskwa.

Nadta šyroka i hłyboka ciapierašni świet uzburany. Jon biazustanku kałyšycca pamiž Maskwoj i Rymam. Siońnia Rym dla świetu — heta wiera i chryścijanstwa i naadwarot: Maskwa — heta biazwierje i pahanstwa.

Za kim-ža iści? Ci za Rymam, ci za Maskwoj?

Pieršnapierš, usie my wiedajem, što Rym starejšy za Maskwu. Rym budawaŭsia wia kami i, možna kazać, usim świetam, a Maskwu budawali sami tolki rasiejcy i to nia tak jano tam daŭno. Usie darohi na świecie, a ich było mnoha, wiali ũ Rym. Ale heta byŭ Rym pahanski.

Pryšli aŭ tudy i ŭwiatyja apostaly Piatro i Pawaŭ i siŭaj swajej duchowaj pierarabili Rym u chryścijanski. Tam świet pahanski spatkaŭsia z świetam chryścijanskim. Rymlanie bačyli, jak św. Piatro i św. Pawaŭ lubili Chrysta, ale nie razumieli jany swaich apostalaŭ.

Skazali jany sami sabie, što apostaly hetyja škodnyja dla rymskaj dziaŭstawy i ich zabili. Ad taho času na miescy ŭwiatoha Piatra apostala ŭžo było aŭ 260 papiežaŭ. Rym -- heta kuźnia żywicia chryścijanskaha, a papieży — heta mocnyja kawali chryścijanstwa, kawali lepšaha żywicia.

Ale Maskwa! Jak-ža dalokaja jana ad Rymu! A siahońnia dalačynia heta jašče bol šaja. Jak inačaj hladzić Maskwa ciapier na ŭsio, čym żywie świet chryścijanski! Maskwa i pałożana čuć nie na kraju świetu — Eŭropy. Maskwa nia tolki ciapier, ale i daŭniej nikoli nia išła ruka ũ ruku z zachadam. Żywicio Eŭ-

ropy raŭziwalasia inačaj, a żywicio Maskwy inačaj. Wialiki razłom chryścijanstwa na ŭschod i zachod haloŭnym čynam na ŭschodzie ab

Maskwu abapiorsia. Z taho času Maskwa addzialała siabie i swaich ad usiaho, što ra biŭlasia i jak żyłasia na zachadzie. Hetak u Maskwie chryścijanstwa było adasobniena i adarwana ad sokaŭ krywi ŭwiatych apostalaŭ Piotry i Paŭła ũ Rymie.

Razhladać tut usich wialikich papiežaŭ, było-b zamnoha, ale nielha paminuć choć-by dwuch: heta papieža Lawona XIII i ciapierašniha Piusa XI. Adzin i druhi — heta sapraŭdy wialikija chryścijanie i ŭwiatacy, heta praŭdziwyja apostaly nowaha żywicia na ciapierašnim bieznadziejnym świecie, żywicia nia tolki relihijnaha, ale tak-ža i hramadzkaaha.

A ciapier žwierniemsia da Stalina i jaho papiarednika Lenina. I hetyja ludzi,

siak tak, zasłużyli na toje, kab my im tut paru sloŭ achwiarawali. Celaje żywicio swajo jany nikoli nie spatkalisia hłyboka, paważna z praŭdaj i ciapłom chryścijanskaj nawuki. Jany na pačatku swajej hramadzkaaj pracy zławilisia ũ sietku hruboha pahanskaha materyjalizmu i z sietki hetaj aŭ da kanca nia wybłytalisia, siŭaj ciahnučy za saboj cetyja narody ũ proćmu biady i hora. Užo ũ staradaŭnych wiakoch materyjalistyčnyja dumki tam siam razwialisia, rašli, a pašla ŭpadali. Ale apošnim časam henyja samyja staryja dumki pryšli ũ Maskwu i mocna abapiorlisia na Leninie i Stalinie i świet ubačyŭ rasiejski bałšawizm upoŭnaj nahacie jahonaj. Ale jak dla ŭsiaho świe-

JEZUS CHRYSTUS.

Niedaloka ad miesta Jeruzalimu, u sadzie, što nazywajecca Hetsemani, pasiarod ciomnaje nočy stać na kaleńniach čaławiek i molicca tak ščyra, što krywawy pot abliwaje jaho abličča... Heta — Jezus u apošniuju noč prad swajeju śmierciaj i strašnuju mukaj, katoruju Jon dabrawolna pryniaŭ na siabie, kab wypłacić sprawiadliwaści Božaj za hrachi ūsiaho świetu. Heta Syn Boży, Druhaja Asoba Światoj Trojcy. Heta Boh-Čaławiek.

*

Na placu Pilata siakuć niemiłaserna prywiazanah da staŭpa čaławieka. Z jaho źbitaha, pakalečanaha ciela kroŭ pyrskaŭ na stoŭp, da katoraha prywiazany, pyrskaŭ na ūsie baki, ljecca na ziamlu... Heta — Jezus, tak niemiłaserna źbity; Jezus biazwinny Baranak, Boh-Čaławiek.

tu, tak, tym bolš, dla Maskwy patrebnny siahońnia nowyja idealy. A hetymi ideałami buduć tyja, jakija ciapier kujucca ū Rymie papieskimi encyklikami. Jak daŭniej usie darohi wiali ū Rym, tak i ciapier čaławiektwa pawinna apiracca na papieskim Rymie.

A kudy-ž my biełarusy iści pawinny? Ci na Rym, ci na Maskwu? Ci papieskija encykliki z Rymu, ci Stalinskija dekrety z Maskwy buduć našymi puciawodnymi idejami? O, my biełarusy majem zdarowy rozum i lubim praŭdu, dyk aporaj dla nas budzie chryścijanski Rym. Heny stareńki čaławiečak na miescy św. Piatra i našym budzie baćkam i wučycielem. A Stalin dla nas małady pustačwiet. Jon tolki chwataje lohkadumnych ludziej i zawodzie ich u świet zhubnych rajeńniaŭ.

Ks. W. Š

Potym Jaho tak źbitaha pasadzili, prykryli na śmiech čyrwonym plaščom, uzlażyli na Jaho najšwiaciejšuju hołaŭ karonu z wostraha, kaluča-ha ciernia, a kab lepiej trymałasia — prybili kijem, dali ū ruku trašcinu zamiest berła. A tak prybraŭšy Jaho na śmiech za karala, kłanialisia Jamu jak karalu i šydarawali z Jaho; z Jaho — Karala nad karalami; šydarawali z Jaho — adwieč-naha Waładara nieba i ziamli; z Jaho — Pana ūsiaho suświetu.

Pilāt wywodzić Jaho na ganak swajho pałacu, Jaho źbitaha, akrywaŭlenaha ū ciarniowaj karonie i pakazwaje narodu, kab uzbudzić u hetym narodzie spohad, litaść da Jaho ciarpieńnia, kab hety narod nie damahaŭsia Jaho śmierci. Ale-ž, dzie tam! Toj narod, katory — niama jašče tydnia, — jak kryčaŭ Jamu „Hozanna” — ciapier kryčyć: „Ukryžuj, ukryžuj Jaho!” Toj narod, katoramu Jezus pieršamu prynios zbaŭleńnie; toj narod, katoraha Jon cudoŭna karmiŭ na puščy; toj narod, katory Jon nawučaŭ, paciašaŭ, lačyŭ cudoŭna ū wadnoj chwilini — toj narod damahajecca ciapier Jaho śmierci... Jaho — swajho Zbaŭcy, Jaho — Mesyjaša, abiacanaha adwiekaŭ; Jaho, katoraha spadziawalisia i čakali narody. Toj narod damahajecca Jaho śmierci, katoramu Jon pieršamu abwiaściŭ Dobruju Nawinu; toj narod, katory karystaŭ z łaskaŭ Jeho Božaha miłaserdzia, kali na adno Jaho mahutnaje słowa ślapyja pačynali widzieć, hłuchi ja čuć, kulhawija chadzić, pamioršyja adžywali... toj narod damahajecca ciapier Jaho śmierci.

*

Wulicami Jeruzalimu, u wialikim natoŭpie wiaduć na śmierć wiaźnia. Jon sam niasie kryž ciažki, na katorym maŭe być ukryžawany Jon

TAMAŠ KEMPIJSKI.

Śledam za Chrystusam.

Z łacinskaj mowy pierakłaŭ
Dr. St. HRYNKIEWIČ.

Knižka čaćwiertaja.

R a ż d z i e ł I V.

Wialikim dabrom karystajucca tyja, što pabožna komunikujucca.

1. Hospadzie Boža moj, *papieradzi słužu swajho bahasłaŭleńniami sałodkaści Twajej* (Ps. 20, 4), kab patrapiŭ prystupicca da Twajho wialičeznaha Sakramantu dastojna dy pabožna.

Zwaruchni serca majo da siabie i z ciažkoj niačułaści wyrwi mianie. *Adwiedaj mianie zbaŭleńniem swaim* (Ps. 105, 4), kab zdoleŭ ja skaštawać sałodkaści Twajej, jakaja ū henym

Sakramancie, kazaŭ-by ū krynicy, znachodzicca ūpoŭni.

Daj światło wočam maim, kab patrapili hladzieć jany na tak wialikuju tajomnaść i daj mnie siły, kab ja wieryŭ u jaje wieraj nieparušnaj.

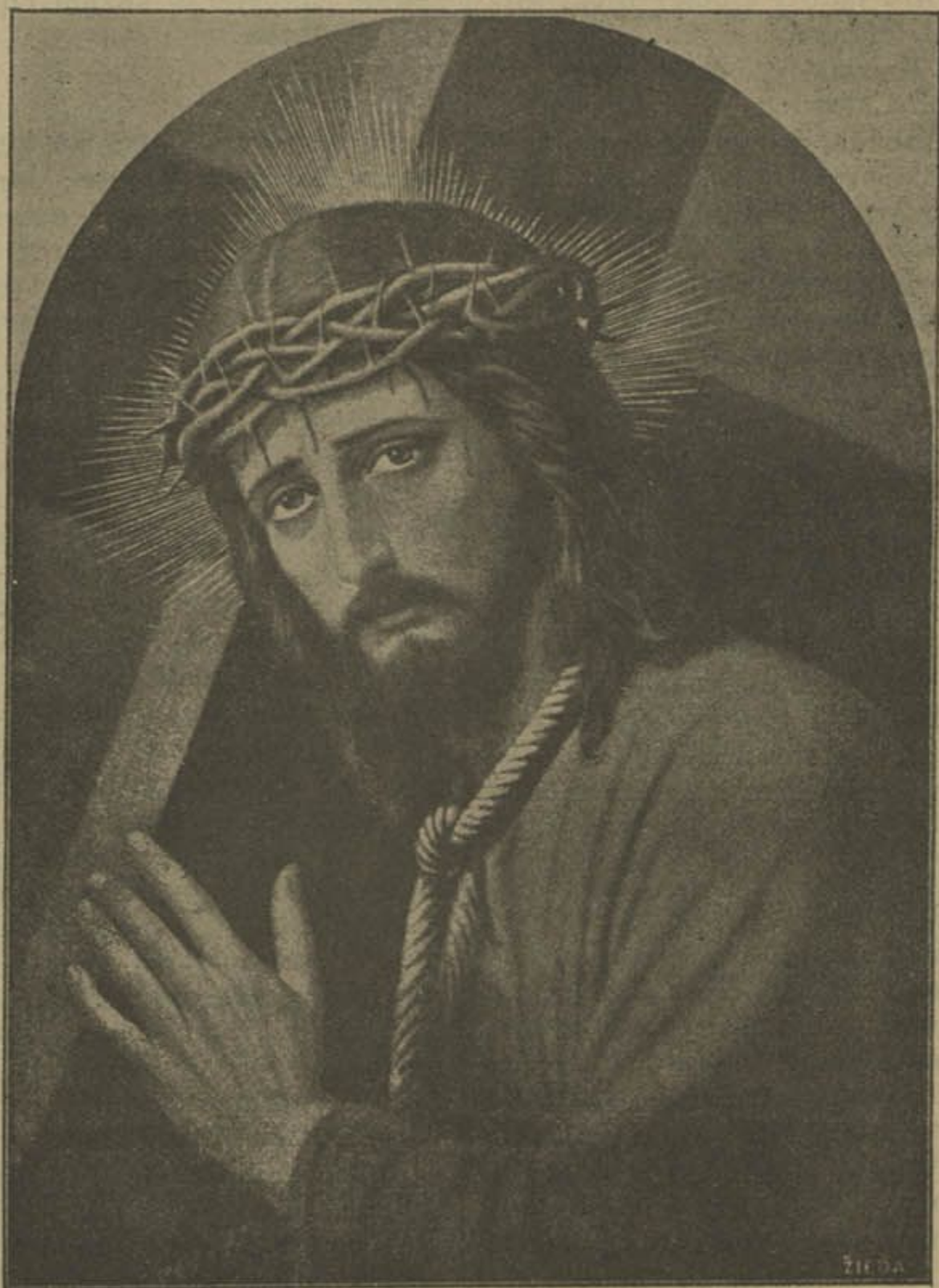
Heta-ž usio Twaja sprawa, a nia płod čaławieckaje dužaści, heta Twaja swiataja ūstanowa, a nia wydumka čaławieka.

Zatym nihto sam cierz siabie nia budzie hetkim razumnym, kab aharnuć i ściamic toje, što pierawyššaje na t i zdolnaść aniołaŭ.

Dyk jakim čynam ja, hrešnik niahodny, ziamla i popieł, zdoleju niešta daśledzić dy ściamic u tak wialikaj tajomnaści?

2. Panie, u prastacie serca majho, z dob-
raju dy ćwiordaju wieraju, pawodle zahadu Twajho, prystupajusia da Ciabie z nadziejaj dy pašanaj i wieru ščyra, što Ty prysutny tutaka ū Sakramancie jak Boh i čaławiek.

Chočaš, kab ja pryniaŭ Ciabie i zlučyŭsia z Taboju ū lubowi?

Dziela hetaha źwiartajusia da miłasernaści Twajej i prašu adumysłowaj łaski, kab usieńki rasstajaŭ ja ũ Tabie, a serca majo stała poŭnaje lubowi da Ciabie dy kab užo nijakaje inšaje paciechi nidzie ja nia šukaŭ.

Bo-ż hety Najwialikšy i Najświaciejšy Sakramant źjaŭlajecca zbaŭleńniem dušy i cieła dy adnačasna heta lek na ũsie niemačy ducha, u jom spraŭlajucca niastačy maje, strymliwajucca hrešnyja nachiły, pieramahajucca dy pamienšwajucca spakusy, dajecca wialikšaja łaska, pabolšwaje cnota, dužeje wiera, padkraplajecc a nadzieja i zapaliwajecc a dy pašyrajecc a luboŭ.

3. Šmat jakimi darami Ty nadzialiŭ ulubonych swaich, jakija pabožna komunikujucca dy jašče štoraz bolš ich nadzialaješ; o, Boža moj, Zbaŭca dušy majej, Lekar niadužaści čaławieckaje dy Daŭca ũsiakaje paciechi ũnutranaje!

Bo wialikuju daješ paciechu siarod roz-

ných turbotaŭ i z čornaje rospačy padymaješ da nadziei na pomač Twaju dy apryč taho niejkaju nowaju łaskaju tak ażyŭlaješ i ašwiačaješ, što ludzi, jakija prad Komunijaj pałochalisia i byli zimnymi, pasiliŭšysia Ciełam Twaim — šmat pierainakšylisia na lepšaje.

A ũsio heta dziela taho daješ swaim wybranym, kab sapraŭdy spaznali dy ũbačyli naskolki jany niadužyja samyja ũ sabie, a skolki dabraty i łaski dastajuć jany ad Ciabie. Bo samyja praz siabie chałodnyja, ćwiordyja dy mała pabožnyja, — praz Ciabie-ż jany robiacca haračymi, achwotnymi i pabožnymi.

Bo chto tolki spakorany prystupajecc a da krynicy łaskawaści, ci-ż choć krychi nia woźmie stul jaje?

Abo chto-ż, stojačy kala wialikaha ahniu, nia woźmie z jaho choć kryšku ciapła?

A Ty — krynica zaŭsiody poŭnaja i pierapoŭnienaja, Ty ahoń zaŭsiody haručy i nikoli nia hasnučy.

u karonie z ciernia, jon uwieś u krywi, bo prad hetym byŭ niemiłaserna źbity, skatawany i ŭ swajej słaŭbaści nia daść rady ŭžo niaści ciazka-ha kryža i padaje... Ale jaho i ciapier bjuć, torzajuć i prymušajuć dalej niaści kryż... Heta — Jezus u darozie na Kalwaryju, dzie maje być ukryżawany; heta Boh-Čaławiek.

Jaho Boskaje Abličča, što jaśnieła niabiesnym światłom u čaśie pramianieńnia na hare Tabar, ciapier usio ŭ krywi, źbitaje, aplowanaje, tak što widziačy heta pabožnyja, liściwija kabiety nad im plačuć, lamantujuć; a adna z ich — Sw. Waronika, pradžioršysia praz natoŭp narodu, abciorła Jamu twar swajeju chustkaju.

*

I tak dapoŭniłasia strašnaja trahiedyja — Jezus, prybity da kryža, umiraje... Ale Jon — samaja Miłaść, molicca da Ajca Pradwiečnaha, kab nie karaŭ tych, što dapuściliś nad Im takoha zbrojstwa; Jon molicca, haworačy: „Ojča, daruj im, bo nia wiedajuć, što robiać!”

Tak! Jon, stupiŭszy na hetu našu ziamlu, prynios z Nieba i abwiaściŭ światu Božuju nawuku; Jon wyzwaliŭ čaławiektwa ad tyranii zła, Jon adčyniŭ ludziom bramy Nieba, a ludzi Jaho zabili...

*

Kab nia cud Božaha miłaserdzia, to hety hrešny świat daŭno ŭžo nia isnawaŭ by. Ale Boh — heta blaźmiernaja Miłaść, Boh „miłaścijaju wiečnaju ŭmiławaŭ nas” i Jon nas zachouwaje; bo nia tolki Žydy dapuściliś bahabojstwa — dapuščajucca takoha strašnaha zbrojstwa i ciapier ludzi, kali jany robiać błaħa, kali jany hrašać; tady ludzi iznoŭ nanawa kryžujuć Boha-Čaławieka swaimi niahodnymi pastupkami; a hetym jany robiać strašnuju kryŭdu dla Boha, dla Chrysta-Zbaŭcy swajho.

Kab nia cud Božaha miłaserdzie — naša

ziamnaja kula była-b źniščana, była-b raściorta ŭ pył i tady, kali zhrašyŭ pieršy čaławiek i tady, kali swajho Zbaŭcu, swajho Pana ludzi ŭkryżawali i ciapier u koźnaj chwilini, kali ludzi obražajuć Boha.

*

I tak Jezus staŭ na hetaj ziamli, kab padadnać ludzi z Boham; Jon, katory źmiaščaje ŭ sabie dźwie natury: naturu Božuju i naturu ludzkaju, Jon u blaźmiernaj swajej miłaści da ludzi — tak i zawis na kryżu pamiž niebam i ziamloju, jak wiečny Pasrednik pamiž Boham i ludźmi.

Jon — Syn Boży, roŭny ŭwa ŭsim Ajcu, Sam Usiemahutny Boh staŭ na hetaj ziamli, kab nas usich, nia hledziačy na našuju niahodnaść, pryharnuć, paciešyć, zbawić. Jon Usiemahutny, Najświaciejšy choča pryharnuć nas — ludzi marnych, niaŭdziačnych!

Jon i dla ciabie, moj bracie, prynios swaje nieašacawanyja dary i łaski; dla ciabie, katory ličyś siabie paślednim z ludzi! Jon i ab tabie pomnić i što ty wart, toje daść tabie. A Jaho dary, Jaho łaski da nieparaŭnańnia bolšwartyje, jak dary najlepšaha, najmahutniejšaha jako-ha ziemskaha waładara.

Za nas usich achwiarawaŭsia Chrystus Ajcu Pradwiečnamu, kab pieraprasić Jaho za našy prawinnaści. Achwiarawaŭsia Chrystus na ciarpieńni, na muki, na śmierć, kab nam wysłużyć utračanae sčaćcie wiečnaje.

A i nawuku Swaju Jon nam ahłasiŭ za darma, nawuku, jakoj świat nia čuŭ da taho času, nawuku, u jakoj znachodzicca najwyšejšaja mudraść, nawuku Božuju. I kab da hetaj nawuki ludzi stasawaliś — usim bylob dobra żyć na świecie. Nia było-b takich kryzysaŭ, jakija ciapier nas dušać; nia było-b na świecie nijakaj kryŭdy, nijakich złačynstwaŭ, nijakaj niesprawialiwiaści.

4. Woś-ža, kali niawolna mnie čerpać z paŭnaty krynicy i pić z jaje dasyta, — prytulu adnak huby swaje choć da bieražku pratoru niabiesnaha i chacia adnu maleńkuju kaplačku waźmu stul, kab smahu pamienšyć, kab nia wysachnuć susim.

I kali jašče ja nia susim patraplu być niabiesnym dy hetkim haračym, jak Cherubimy i Serafimy, budu adnak imknucca trywać u pabožnaści i padhatawać serca swajo, kab pakorna prymajučy adžyŭčy Sakramant, moh ja atrymać chacia adnu iskračku z ahniu Božaha.

A kali čahości mnie nie chapaje, — Ty, Jezu dobry, Zbaŭca najwialikšy, dapoŭni mnie cieraž łasku swaju i miłasernaść, Ty, jaki kliknuŭ da siabie ŭsich, kažuży: *Chadziecie ŭsie da mianie, što pracujecie dy abciažany, a ja dam wam palohku* (Mat. 11, 28).

5. Ja ž pracuju tak, što pot zraśiŭ mnie čało, boli raździrajuć serca majo, hrachi ciah-

nuć mianie da ziamli, spakusy turzajuć na ŭsie baki, a roznyja błaħija, hrešnyja nachiły blytajuć dy putajuć mianie — i niama nikoha, chto pamoh-by mnie; niama nikoha, chto aswabdziŭ-by dy schawaŭ-by mianie apryč Ciabie, Boža, Zbaŭca moj, jakomu ŭsio daručaju swajo i samoha siabie, kab ściaroh Ty mianie dy dawioŭ da žycia wiečnaha.

Prymi mianie dla čeści i sławy Imieńnia swajho, Ty, što na strawu i pićcio addaŭ mnie Cieła Swajo i Kroŭ Swaju.

Daj, Hospadzie Boža, Zbaŭca moj, kab z koźnym r-zam, kali ja prystupaju da tajomnaści Twajej, — pawialičwałasia pabožnaść majo

R a z d z i e ł V.

Ab dastojnaści Najświaciejšaha Sakramantu i duchoŭnaha stanu.

1. Kali-b ty byŭ čysty, jak anioły dy światy, jak Jan Chryściciel — dyk na't i tady nia

1 Jezus Syn Boży, Syn Adwiečnaha Kara-
la — Boha pakinuŭ niabiesnyja pałacy, a stu-
pluŭ na hetu ziamnuju halitu, dzie musiŭ żyć
u takoj biednaści, što, jak sam kazaŭ, nia mieŭ
dzie i haławy pryłażyć. Ureście musiŭ paniaści
takija strašnyja muki i śmierć.

I ūsio heta našto, pašto? A natoje, kab lu-
dziej wyzwalić z niawoli piekła, kab ludziej na-
wučyć żyć na świecie; adnym słowam, Jezus
Chrystus stolki ciarpieŭ, kab ludziom zrabić
dobral

Chrystus — heta naš sapraŭdny Zbaŭca,
naš adziny Wučyciel.

Chrystus — heta alfa i omega — pačatak
i kaniec usiaho, pačatak i kaniec koźnaha bytu;
bo Chrystus—heta Boh.

*

Nam astajecca nie ūclakać ad Jaho ūdziač-
naj miłaści, ale adčynić na roścież dźwiery na-
šaŭ serca na dziejaŭnie Jaho Božaj miłaści.
Tak, nam ludziom ničoŭha nie astajecca, jak tolki
prosta klinucca ŭ błaźmiernaje mora Jaho Božaj
miłaści i raspływacca ŭ im ad ščaćcia na wieki!

Jezus—Wialikaść samaja, Jon Moc usie-
mahutnaja, Jon Charastwo absolutnaje, Jon naš
Woładar, Jon z błaźmiernaj da nas miłaści stol-
ki zrabiŭ dla nas dobral... A našaje serca ciż nia
ŭzrušycca miłaściu ŭzajemnaj da Jaho?...

D. Aniśko.

Zapiswajciesia ŭ siabry tawarystwa BIE-
ŁARUSKAJE KATALICKAJE WYDAWIECTWA.
Siabrouškija składki pawodle płatnaj mahčy-
maści žadajučych ustupić u heta tawarystwa.

Piśecie na Staršyniu Wydawiectwa Ks. A.
Stankiewiča: Wilno, ul. św. Ignacego 9 — 11a.

JUBILEJ ŚW. KAZIMIERA. (1484—1934).

Sioleta 4.III minula roŭna 450 hadož, jak
rasstaŭsia z hetym światam św. Kazimier.

Pachodziŭ jon z litoŭskaj wialikakniažaj
siamji. Zmoładu adznačaŭsia dabratoj i świa-
taścij. Pamior majučy tolki 25 hadoŭ Pacha-

wany ŭ Wilni ŭ katedralnym kaściele. Pry hro-
bie jaho dzieilisia cudy.

Papież Lawon X pryznaŭ jaho światym,
a papież Klemens VIII ustanawiŭ na čeść św.
Kazimiera ŭračystaść 4 sakawika.

Św. Kazimier jość patronam litoŭskaha
i bielaruskaha kraju.

Z.

byŭ-by ty dastojny heny Sakramant pryniać
ani jaho spraŭlać.

Nia jość heta sprawaj zasłahaŭ čaławiec-
kich, što čaławiek kansekuje dy spraŭlaje
Sakramant Chrystusa i spażywaje chleb aniołaŭ.

Wialičeznaja heta tajomnaść i wialikaja
dastojnaść duchaŭnikoŭ! Bo-ż im dadziena to-
je, čaho i anioły nia majuć.

Heta-ż adny tolki duchaŭniki, wyświača-
nyja pawodle zakonaŭ Kaścioła, majuć prawa
spraŭlać i achwiarawać Cieła Chrystusa.

Bo-ż duchaŭnik heta Boży słuha, jaki ka-
rystajecca Bożymi sławami pawodle zahadaŭ
i pastanowaŭ Boha samoha, a Boh sam hałoŭ-
ny i niawidomy wykanaŭca, katoraha wola nad
usim i na zahad katoraha ūsio spaŭniajecca.

2. I dzieła hetaha bolš treba wieryć Bo-
hu ŭ hetym najdastajniešym Sakramencie, čym-
sia ŭłasnym pačućciam abo prykmietaŭ dy
żjawam, jakija bačym wačyma.

Tamu z bajažliwaścij i z pašanaj da he-
taj sprawy treba prystupacca.

Zwažaj na siabie i pomni, jakaja służba
tabie daručana praz toje, što biskup uzłażyŭ
na ciabie ruki swaje.

Woś duchaŭnikom ūžo ty, wyświacili cia-
bie, kab adpraŭlaŭ ty achwiaru; hladzi-ż cia-
pier, kab wierna i z pabožnaściu, u naležnuju
paru, adpraŭlajučy Imšu św., biaz zakidaŭ ni-
jakich stanawiŭsia pierad Boham.

Nie zrabiŭ ty sabie palohki, a naadwarot
— jašče stulniej ty žwiazany karnaścij i jaš-
če bolš treba hladzieć tabie daskanalnaści dy
świataści ŭ żyćci.

Usieńkija cnoty treba kab byli ŭ duchaŭ-
nika i sam jon pawinien być prykładam dob-
raha żyćcia dla inšych.

Jamu treba trymacca inakš, čymsia ūsim
inšym ludziom, jamu zahladacca treba na anio-
łaŭ na niebie abo ūžo daskanalnych ludziej
na ziamli.

3. Duchaŭnik, prybrany ŭ światyja wop-
ratki, zastupaje Chrystusa, kab pakorna i pa-

Ab Światoj Wiery.

Dwojčy dwa — čatyry; sucelnaść rečy jość bolšaj ad kožnaj iz jejnych čaścin. Hetakija dy im padobnyja praŭdy lohańka padlahajuć našaj zrazumiełaści, na't małyja dzieci mohuć ich uciamić. Ale jośćleka inšyja praŭdy šmat trudniejšyja. Bo ciż šmat chto zmoža dakazać nam napr. niešmiarotnaść dušy čaławiečaj? Ab takich wysokich dy ŭkrytych praŭdach ludzi zwyčajnyja wiedajuć z katechizmu, pakidajućy wialikim filozofam pryjemnaść u dośledach datyčna ich. Jość adnača praŭdy niedastupny na't najwialikšym dy najmudrejšym filozofam.

Jość praŭdy, jość Tajnicy Božyja, katorych my rozumam nijak uciamić nia možam, katoryja, adnača, nam da Zbaŭleńnia, biazumoŭna patrebnyja.

Dziela hetaha Boh Sam skazaŭ nam, ab jawiŭ nam usie tyja nadpryrodnyja Praŭdy—Tajnicy, jakija ščylna dy mocna źwiazany z našym wiečnym Zbaŭleńniem: Učaławiečanie Syna Božaha, Śmierć Jahonaja na Kryży, Jahonaja Žyćcio ŭ Światoj Eucharystyi, Kaścioł Jahony saŭsi mi inšymi Sakramentami dy tajnami.

Nam treba biazumoŭna wieryć uwa ŭsie Praŭdy Božyja.

Dy duža lohka jość čynić hetal My wierym dobrym dy sprawiadliwym ludziom. Dyk čamuż nia wieryć Bohu, katory jość Praŭdaj, samaj Praŭdaj Pradwiečnaj, toj Praŭdaj Niepamylnaj, jakaja ani pamylicca ani pamylić nia možeć? I ŭ dowad sapraŭdnaści Swaich Praŭd dy Swajej Niepamylnaści, Boskaści Swajho Abjaŭleńnia Jon dziejaŭ cudy jak u Starym tak i Nowym Zapawiecie. Pračytać tolki treba historyju żydoŭskaha narodu, kab ab hetym pierakanacca ŭ Starym Zapawiecie. Skolki-ż tut pradskazana ab Synie Božym, ab Jahonym Učaławiečani, ab Jahon-

ny Žyćci, Nawukach, Mukach światych, Uwaskrosie, ab Jahonym Kaściele!

Usio heta stałasja jak pradskazana było — Słowam Bożym u praciachu doŭhich wiakoŭ. Bo woś u toj samy pradskazany prarokami Bożymi čas, prychodzić k nam Boh-Čaławiek dy jašče bolš tajnicaŭ Bożych nam adkrywajeć, dy jašče bolšymi cudami paćwiardžajeć toje, što Jon toj samy, ab Jakim Praroki hawaryli, Jakoha Izrail tak doŭha čakaŭ dla Zbaŭleńnia świetu. I woś Jon zakładać Kaścioł-Carkwu dziela hetaj mety. Worahi Jahonyja — da Kryža Jaho prybiwajuć za heto, chočačy praz takaje złačynstwa kaniec pałożyć Jahonamu Karaleŭstwu dy Jahonym nawukam, na jakich Jon zbudawaŭ jaho. K ich wialikamu zdziŭleńniu Jon iz hrobu paŭstajeć na treci dzień pašla strašennych ciarpieńniaŭ na Kalwaryi. Bolš užo ŭkryžawać Jaho ni chto nia možeć! Usiakaje kalena pawinna hnuc ca prad Im, bo Jon mahucien, bo Jon Boh-Čaławiek, katory, pieramoh usiakuju złuju siłu. Uskros Jahony, pradusim Uskros Jahony jość usiomahutnym dowadam toho! A pomnicie, što Jon skazaŭ ab Kaściele swaim? — Bramy piekielnyja nie pieramohuć Jaho! Dyk ciż nia jość tak?! Bo Jon Sam sa swajej mahutnaścij astaŭsia ŭ hetym Kaściele swaim, pradusim u Najświaciejšaj Eucharystyi, dziejačy wialikija cudy ŭwa ŭ siakaj halinie Kaścielnaha žyćcia.

Dyk jak-ža nia wieryć uwa ŭsie Božyja Tajnicy dy Praŭdy nadpryrodnyja?!

Tak, treba wieryć... Tut, čaho rozumam bačyć nia zmožam, treba wolać depoŭnić. Rozum naš moža kazać dy sapraŭdy časta-husta kažeć: nie mahu tut ničoha bačyć, usio ciomna dla mianie... dyk jak mahu zhadžacca? Wola, adnak, wola wierujučaha čaławieka nie dajeć jamu adstupić ad Praŭdaŭ Bożych. Ciż ty nia wiedaješ, kaža jana jamu, što heta praŭdy nia ludzkija, ale Božyja, paćwierdžanyja stolki cudami ŭ praciachu stolki doŭhich wiakoŭ? Dyk

božna malicca da Boha za siabie i ŭsieńki narod.

Nosić jon pierad saboju i za saboju znak kryža światoha, kab zaŭsiody pamiatawać na muki Chrystusa. Pierad saboju, na arnacie maje jon kryż, kab pilna ŭwažaŭ na ślady Chrystusa dy iści pa ich staraŭsia.

Na plačoch nosić jon kryż, kab usieńkija turboty, jakija jany nia byli b dy skul jany nia byli-b, achwotna trywaŭ dziela Boha.

Maje kryż pierad saboju, kab žaleŭ za hrachi swaje; maje kryż za saboj, kab spačuwajućy plakaŭ za čużyja hrachi, dy kab wiedaŭ, što staic jon pamiż Boham i ludźmi hrešnymi.

I niachaj nie astywaje ŭ afiarawańni i malitwie, kab praz pastajannuju swaju starannaść i żarliwaść staŭsia hodnym wyprasić łasku i miłaserdzie dla siabie i dla druhich.

Kali duchaŭnik adpraŭlaje Imšu światuju, Bohu tady čeść addaje, aniołaŭ ciešyć, Kaścioł budu je, żywym pamahaje, za supakoj pamior-

šych jon molicca, a sam robicca ŭčasnikam usiakaha dabra.

R a z d z i e l V I.

Jak padhatawacca da Komunii światoj.

1. Kali padumaju ab Twajej wialikaści, Panie, dy swajej mizernaści — aź zadryžu dy zasaromlusia sam u sabie.

Bo-ż kali nia prystuplu — życio kidaju, a kali drenna prymu — nadta abražu Ciabie.

Dyk što-ż rabić, Boža moj, pamahalnik moj dy rada maja pry ŭsieńkich turbotach?

2. Ty nawučy mianie prostaha ślachu, pakaży mnie jakoje maleńkaje ćwičeńnie, dziakujućy jakomu ja jak treba padhatowiŭsia-b da św. Komunii.

Bo-ż nadta karysna wiedać, jak pabožna dy z pašanaju padhatawać serca swajo, kab pryniać dobra Sakramant Twój, abo tak-ža adpraŭlać hetkuju wialikuju Božuju achwiaru.

wier, usimi siłami wier! „Nieba dy ziemia proj-
duć, ale słowa majo nia projdzie,“ kaža Chrystos.

Dyk što-ž takaje wiera? Heta jość cnota praz samoha Boha ũ serca naša ũltaja, jakaja dzieić tak, što my za niepamylnyja praŭdy uznajom usio toje, što Jon sam abjawiŭ dy da wierawańnia nam praz Kaściol swoj padajeć.

Pradwiečnyja Praŭdy dadzieny Boham nie adnamu čaławieku dy nie na njejki čas. Nie, dadzieny jany dla ũsiaho čaławiektwa dy na ũsie časy, aŭ da kanca świetu. Dyk ci mohuć Praŭdy Boŭžyja pierachadzić iz pakaleńnia u pakaleńnie ũwa ũsiej swajej čystacie dy sucelnaści? Ci mohuć hetak pierachoŭwacca ũ praciahu doŭhich, niaŭličanych wiakoŭ dy starod takoha mnoŭstwa ũsialakich narodaŭ? Razumiejacca, ŭto nie.

Dy chto-b moh skazać dy dawiaści napeŭna, što woś takaja to praŭda sapraŭdy była Bohan abjaŭlena dy sapraŭdy ũ Skarbie Wiery zachodziŭca? Nichto iz śmiarotnych ludziej!

Tolki Kaścioł Chrystowy moŹa heta zrabieć dy Skarb Wiery ad upływaŹ hrešnjaj ludzkaści abaranieć. BoŹ hetamu Kaściołu, pad kiraŹnictwam Nastupnika światoha Piotry, Papy Rymskaha, dana dzieła hetaha asobnaja siła: niepamylnaść. „Ty jość skała, a na hetaj skale zbuduju Kaścioł moj i siły piakielnyja nie pieramohuć jaho.“

Kaścioł, znača, źjaŭlajecca warunkam, biez jakoha sapraŭdnaj wiery być nia możec.

U protestanckim świecie hety warunak, biez jakoha čystaj dy sapraŭdnaj wiery nia možeć być, ad samaha pačatku byŭ adkinuty. Čwierdziać jany, što kožny chryścijanin moža tumačyć Praŭdy Božyja pa swojemu dy ich pieradawać druhim mienš zdolnym. Ale heta ich majačaŭnie. Hrešnaja i pieramienliwaja ludzkaść, pad upływam swaich niadobrych skłonnaściaŭ, zdarowym, niaškodnym i niepamylnym schowam dla Skarbaŭ Wiery być nia možeć. Tyja-ž samyja protestanty źjaŭlajucca daskanalnym dowadam hetaha sumnaha źjawišča. Stwaryłasja siarod ich stolki wieraŭ, stolki relihijaŭ, skolki jość hałoŭ. usiak pa swojemu tumačyć dy pierakručywajeć praŭdy wiery światoj. Što było praŭdaj niepamylnaj učora, siahoŭnia ūžo joju nia jość! Adnym słowam, wialikija Praŭdy Božyja tak źmienliwyja ū ich, jak i jany sami.

Bielarusy pawinny źwiarnuć uwahu na he-
tych niščycielaŭ Praŭd Bożych dy kali jany da
ich źjaŭlajucca, prahaniać tudy, skul jany pryšli.

D-r. l. T,

**Z nahody
Wialikaha Postu.**

Ciapier Wialiki Post. Heta dla nas świataja reč i my ab poście słoŭ niekalka tut skažam.

Ci tak, ci hetak, ale ũsie luźi na űwiecie paűciać. Paűciać biełyja luźi, paűciać i ćyrwo-nyja. Paűciać űoűtyja, paűciać i ćornyja. Nia tol-ki chryűcijanie, ale űydy i muzulmanie, a na't pahancy i tyja paűciać. Ale post adnych ludziej nadta-ű mnoha roűniecca ad postu druhich.

Turki paśćciac miesiac cely. Jany tady molacca, siedziały na ziarni z padkorčanyimi pad siabie nahami.

Žydy pašciać na swoj nowy hod, strasajučy ũ wadu hrachi swaje.

Prawa postu još Božaje, zatoje jano hetok
ahulnaje i naturalnaje čaławieku.

Hřešny čaławiek swaje winy pierad Boham
wyjaŭlaje, za hrachi swaje choča naharadzić Bo-
hu swaim postam

Bielarusy jak prawasłaŭnyja, tak i kataliki da pastoŭ swaich adnosiacca duža paważna. My bielarusy narod hłyboka chryścijanski. Žywiom zdarowymi chryścijanskimi tradycyjami. My za saboj majem bahatuju historyju ab pastoch. Staraja knihi nam kažuć, jak dzłady i pradziady našy adbywali doŭhija i ciažkija pasty. A my hetak lubim chadzić ściežkami našych dziadoŭ!

Dyk i post naŝ ciapier my biełarusy try-
majem nia horaj za naŝych papłarednikaŭ. U nas
post nie dla žmjeńki ludziej, ale jon usiu Biela-
ruś ahartaje. Moža dumajecie ludzi, što nia pa-
ściać biełarusy pad Sawietam? Jany i tam pa-
ściać, jak wiernyja ŭ katakombach chryścijanie.

Najdarażejŝy dla kaŝdaha biełarusa jość Wialiki Post. U hetym časie my spawiadajemsia i da św. Komunii prystupajem.

Paściu Chrystus i my pościm. Paścili apo-
stały i my za imi pościm. Biaz postu nie abcho-
dzilisia i ũsie światyja. Paściła dańniej usia Bie-
łaruś, pościm i my siahońna.

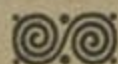
Niachaj-ža hety post dla nas budzie tym, čym byŭ jon kaliś dla starych, starych Bielaruśaŭ, kali ludzi postam ażyŭlalisia, nabiralisia achwoty da wyšejšaha i daskanalšaha žyćcia.

Treba, kab u poście ludzkim byŭ niejki paradak. Treba, kab post naš byŭ zarhanizawany, bo jak paćnie každy pa swojemu paścić, dyk i z postu tady budzie małaja karyść. Adna pabožnaja babulka tak lubiła paścić, što sama sabie zakładała surowyja pasty, aź pakul ad postu nie pamiorła. Wyšejšyja duchoŭnyja ŭłady kirujuć našymi pastami. Jany wydajuć zakony ab pastoch, a našym abawiazkam jość słuchać i wypaŭniać usio, što ŭłady henyja ŭ hetym nam prykažuć.

Hetyja našy Źłady pakazywajuć nam, kali
i jakija pasty nas abowiazwajuć.

Dobra adbyty post uzmacniaje našu dušu.
Praz post żyćcio cialesnaje čaławieka słabiejje,
a duša šybčej padymajecca da Boha.

W. D.

Pastyrski list polskich biskupaŭ. Apošnim časam polskija biskupy wydali supolny pastyrski list, u jakim zwaračwajuć uwahu na ahulny zaniepad hramadzkej maralnaści i na pašyreńnie biazbožnictwa, zaklikajućy ŭsich wiernych da abaronnaha supolnaha frontu prad wialikaj nieblašpiekaj. List heny padpisali tak-ža i ŭsie biskupy ukraiŭskija unijackija.

Apostalski administratar dla Łemkaŭ. U karpackich horach pad hranicaj čechasławackaj żywie ukraiŭski narod, prazwany łemkami. Woš-ža dla ich św. Ajciec wyznačyŭ asobnaha administratara ŭschodniaha abrađu. Hetaja nowaja Administracyja składajecca z dzlewiacich dekanataŭ, jakija dahetul uwachodzili ŭ skład Pieramyskaj dyecezii.

Pradstaŭnik prawasławnych u Papieska-ha Nuncyja Z pryčyny papieskaha śwjata ŭ prošłym miesiacy, razam z ukraiŭskimi paśłami katalikami, źjawiŭsia ŭ Nuncyjaturu ŭ Waršawie i ukraiŭski prawasławny pasoł S. Chrucki, na piśmie składajućy prywitańnie św. Ajcu z naho-dy jaho dwanaccaciletniaha prabywańnia na Pia-trowaj stalicy. Nuncyj dziakawaŭ i bahasławiaŭ paślu i prasiŭ pieradać prawasławnym, što św. Ajcu adnolkawa darahija ŭsie chryścijanie.

Nowaje cudoŭnaje azdaraŭleńnie. U Lurd (cudoŭnaje miesca ŭ Francyi) u 1932 h. była cudoŭna azdaroŭlena adna žančyna z Pistoii. Woš-ža siolata lekarskaje biuro fakt heny jašče raz hruntoŭna razhledziła i świerdziła, što azda-raŭleńnie hena moža być wyjaśniena tolki siłaj nadpryrodnaj.

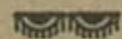
Katalickaja dabradziejnaść. Nlamiieckija hazety padajuć, što niamiieckija dabradziejnyja arhanizacyi zimoj 1931-32 h. wydali patrabujućym: 100 milionaŭ marak hatoŭkaj, 431 tys. centnaraŭ bulby, 31 tys. centn. harodnich pla-doŭ, 46 tys. centn. zbožža i 22 tys. centn. wa-rywa, a tak-ža 30 milionaŭ abiedaŭ.

Lik pielihrymaŭ. Ad pačatku światoha ho-du da pałowy śnieжня min. hodu adwiedała Rym 195 tys. pielihrymaŭ italijskich i 105 tys. zahraničnych z uslaho świetu, nia ličačy tych, što pryjaždžali asobna.

Zacikaŭleńnie relihiijnymi knižkami. Wien-skaja haradzkaja statystyka padaje, što čyta-čy wienskich bibliotekaŭ wykazwajuć wialikaje zacikaŭleńnie knižkami relihiijnaha źmiestu.

21 tysiača katalickich špitalaŭ. Na ŭsim świecie isnuje 21 tysiača katalickich špitalaŭ, u jakich pracujuć 206 tysiač zakonnych siostraŭ miłasernych.

św. Ajciec ab praŭdziwym i fałšywym patryotyzmie. Św. Ajciec niadaŭna pry adnej nahodzie zajawiŭ, što ciapier na świecie jošć mnoha narodaŭ, jakija siabie čamuści ŭwažajuć za lepšych ad narodaŭ 'nšych i jakija choćuć panawać nad inšymi. Woš-ža pawodle katalickaj nawuki—kazaŭ dalej św. Ajciec—usie narody majuć prawa da samastojnaha žyćcia, ale nia koštam inšych narodaŭ. Dzie sprawiadliwaść, tam patryotyzm praŭdziwy, a dzie kryŭda, tam praŭdziwaha patryotyzmu być nia moža.

Z biełaruskaj niwy.

Rekolekcyi dla biełarusaŭ katalikoŭ. Sioleta za prykładam minułych hadoŭ, u Wilni adbylisia rekolekcyi dla biełarusaŭ katalikoŭ. Rekolekcyi hetyja adbywalisia, jak zaŭsiody, u kaściele św. Mikałaja, 12, 13, 14 het. mies., a 15-ha była supolnaja św. Komunija. Skarystała z rekolekcyjaŭ dawoli značnaja hramadka biełarusaŭ. Kirawaŭ rekolekcyjami ks. dr. St. Hla-koŭski, za što jamu ŭsie rekolektanty byli duža ŭdziačnyja.

Pašwiačeńnie biełarusa. 30 l. siol. hodu, pryjechaŭszy z Juhasławii ŭ Rym biskup uschod-

ninha abrađu Niaradi, pašwiaciŭ na subdyakana, a 2-ll. na dyjakana studenta Padziawu, Maryja-nina biełarusa, jaki wučycca ŭ Rymie. Redakcy-ja naša žadaje jamu ščaśliwa dačakacca świaš-čenstwa i pamysna pracawać na niwie Božaj i biełaruskaj.

Piacihodździe „Šlachy Moładzi“. Sioleta užo minuła piać hadoŭ, jak u Wilni wychodzić biełaruskaja časopiś dla moładzi „Šlach Mołaezi.“ Z hetaj nahody redakcyjnaja kalehija hetaj časopisi 25 lutaha siol. h. naładziła ŭračystuju akademiju, na jakoj J. Najdziuk pračytaŭ duža

Redaktar Wydawiec Ks. ADAM STANKIEWIČ
Z dazwołu J.E. WILENSKAHA KATALICKAHA ARCYBISKUPA-MITRAPALITA.

udały i ciekawy referat ab charaktary i dziejności „Ślachu Moładzi,” a tak-ż pad kiraŭnictwam A. Stepowiča adbyŭsia ciekawy i bahaty koncert biełaruskaj pieśni. Haściej na światkawańni było poŭna.

„Prawasłaŭny malitwasłoŭ u carkoŭna sławianskaj i biełaruskaj mowie.” Pad hetkim nazowam u kancy minula hod wyšaŭ u świet malitaŭnik dla prawasłaŭnych biełarusaŭ. Malitaŭnik hety wydany koŭstam i z dazwołu prawasłaŭnaha mitrapalita Dziaŭisza. Jość heta waŭny zdabytak u biełaruskaj relihijnej literatury ahałam, a dla biełarusaŭ prawasłaŭnych pradusim.

Z pryčyny wialikodnych feryjaŭ, kali biełaruskaja wučnioŭskaja i akademickaja moładź pierawaŭna wyjaŭdŭaje na prawincyju, **biełaruskija nabaŭženstwy,** jakija adbywajucca ŭ Wilni ŭ **Kaściele św. Mikałaja,** spyniajucca ad 25.III.1934 da 8.IV.1934 h.

Roznyja cikawaści.

Skolki ludziej na świecie. Pawodle abliczeńniaŭ Lihi Narodaŭ usich ludziej na świecie jość dwa miljardy dwanaćcać milionaŭ wosiemsot tysiać. Najbołš na sielnictwa maje Azija, — bołš jak miliard.

Skolki i jakich jość kardynałaŭ. U ciapierašnim časie ŭsich kardynałaŭ jość 56, z jakich paławina Italjancy, dalej: 6 francuzaŭ, 4 amerykancy, 4 niemcy, 3 hispancy, 2 palaki i pa adnym ad Aŭstryi, Belhii, Anhlui, Irlandyji, Čechasławakii, Purluhaii, Wuhryji, Kanady i Brazylji.

36 tysiać fałšerstwaŭ hrošaŭ. Palicejskija abliczeńni wykazwajucc, što ŭ minułym hodie ŭ Polšcy było 36 tysiać zdareńniaŭ fałšawańnia zwonkaj manety i papiarowaj. Jak bačym, dyk ništo sabie — ludzi stara-jucca!

Relihii ŭ p. acentach. Katalikoŭ u paraŭnańni da liku ŭsich ludziej na świecie — 19 procentaŭ, staronikaŭ Konfucyja 16, musulman 13, roznych induskich 12, buddystaŭ 8, pratestantaŭ 8, prawasłaŭnych 7, animistaŭ 6, i 0.9 żydoŭ.

Najšybčejšyja ciahniki na świecie. U Anhlui jość ciahnik (linija London—Bryistol), jaki na hadzinu prabiahaje 106,6 klm. Druhoje što da šybkaści zajmajucc miejsca francuskija ekspresy (na linii Paryŭ—Quentin), jakija biahucc na hadzinu 99,9 klm. Na trecim miejscu znachodziacca nłamieckija kurjery, jakija biahucc 90,7 klm. na hadzinu.

Skolki soli jość u mory. Wučonyja abliczajucc, što kali-b wypampawać usiu wadu z usich moraŭ, dyk atrymalib wializarny zapas soli jaki zajmab 215 hektaraŭ ziamli, što znača—2 miljony kwadratnych kilom.

Samalot pry loŭli ryby. Niadaŭna na pabiereŭŭch Narwehii pry loŭli ryby pieršy raz byŭ uŭyty samalot. Wyniki jaho pomačy u hetaj sprawie byli nadzwyczajnyja. Lotniki špiarša znachodzili miejscy, dzie było mnoha rybaŭ, naprykład sieladcoŭ, tady prypomačy adumysłowych sygnałaŭ dawali znać na bierah rybaloŭam, a tyja pryjaŭdŭali i ławili.

Z palityki.

Aryšty Litoŭcaŭ. U pałowie minula ho miesiaca ŭ Wilni i ŭ wa ŭsim našym kral adbylisia arišty litoŭcaŭ, pierawaŭna wučycialoŭ i hramadzkih dziejačoŭ. Śledztwa ničoŭa waŭnaha arištawanyŭ nie dakazała i dzieła hetaha bołšaść arištawanyŭ uŭo zwolniena.

Rewalucyja ŭ Aŭstryi. U minułym miesiacy ŭ Aŭstryi wybuchła strašnaja rewalucyja, jakuju wyklikali socyjalisty. Urad wybuch hety zduŭyŭ u zarodku. Šmat było ranienych i zabitych.

Sawiety i palaki padpisali sajuz supakoju na dziesiać hadoŭ.

Palaki i niemcy tak-ŭ sajuz padpisali tak-ŭ na dziesiać hadoŭ, a aprača taho ŭparadkawali swaje handlowyja adnosiny.

Azija dla azijataŭ. Pad hetkim kličam japoncy arhanizujucc azijackija narody. Sprawa heta duŭa niepadabajacca Eŭropie, a pradusim Sawietam. Z hetaha ŭsiŭho mohucc u budučynie wyjści susim niapryjemnyja rečy.

Śmierć karala Belhii. U druhoj pałowie lutha pamior karol belhijski Albert. Pamior jon nie swajej śmierci, bo palez na wysokuju haru i adtul zwaliŭsia i zabiŭsia na śmierć. Niekatoryja hazety pišucc, što heta nia prypadk, a što karala zabili worahi flamanskaha narodu, jaki żywie ŭ Belhii, imkniecca da samastojnaści palityčnej i jakomu duŭa spryjaŭ karol. Moŭa być i heta.

U Hispanii nowy ŭrad. U skład hetaha ŭradu nie ŭwajšli jaryja worahi katalikoŭ, a ŭwajšli ludzi, jakija da katalikoŭ adnosiacca spakajniej i paważniej.

Mandŭuryja uŭo manarchijaj. Pieršaha hetaha miesiaca daslulešni prezident Mandŭuryi byŭ karawanany na cara. Takim čynam Mandŭuryja uŭo stałasia manarchijaj.

Dapamoha biezrobotnym u Anhlui. Hazety abliczajucc, što ŭ Anhlui koŭny biezrobotny atrymliwaja dapamohi na polskija hroŭy bołš-mienš 140 załatowak. Jak bačym, dyk susim ništo sabie, moŭna tam być biezrobotnym i siak-tak praŭywać, ale tolki niawiedama, jak hramedziaŭstwa i ŭrad doŭha zmohucc płacić?

Ameryka rychtujecca da wajny. Hazety pišucc, što Ameryka ŭsiej paraj pre da wajny z Japonijaj. Dzieła hetaha buduŭe wajennyja fabryki, karabli i wyrablaje roznaŭa rodu aruŭŭa. Widać, ŭukaje huza na łobie.

Čto skolki maje samalotaŭ. Francyja maje 2200 samalotaŭ i na hetuju sprawu wyznačaŭe dwa miljardy frankaŭ na hod, dalej—Ameryka maje 1800 samalotaŭ i wydaje ŭ hod dwa z pałowaj miljardy frankaŭ. Japonija — 1600 samalotaŭ, Anhluija — 1500, Sawiety — 700. A kali prypomnim, što ŭ hetych sprawach ništo praŭdy nia kaŭa, dyk zrazumiejem, što cyfry hetyja treba ješče značna pewialičyć.

Uŭo treci miesiac 1934 h. idzie ŭ kaniec a mnohija z našych čytačoŭ dahetul nie parupilisia prysłać nam hroŭy za hazetu. Prypaminajem ab hetym abawiazku i čakajem!

RED. „CH. D.”

Wilenskija nawiny.

Chwaroba Arcybiskupa. J. E. Wilenski Arcybiskup apošnim časam ciahka zaniamoh. Hazety pawiedamliajucc, što zdarouje chworoŭa palapšajacca.

Kirmaš na Kaziuka. Na św. Kazimiera ŭ Wilni, jak zaŭsiody, adbyŭsia dawoli aŭŭyleny kirmaš. Było ŭsiŭho, nawat i samahonki, pradaŭcoŭ jakoj palicyja ławila i ŭ turmu sadzila.

25.III.1934 prypada je 16 hadoŭ, jak Biełaruś była abwieščana Niezależnaj. Choć ideał heny dahetul jašče čynam nia staŭsia, ale dzień 25.III źjaŭlajecca biełaruskim Narodnym światam. Biełaruski Narod maje nadzieju, što ideał heny niekali zbudziecca.

PARADAK ŚWIATKAWAŃNIA DNIA 25.III U WILNI NASTUPNY:

A hadz. 10-taj uračystaje nabaženstwa ŭ kaściele św. Mikałaja;

A hadz. 7 min. 30 u zali Biełaruskaha Instytutu Haspadarki i Kultury (Zawalnaja 1-1) uračystaje pasiedźańnie Biełaruskaha Nacyjanalnaha Kamitetu, na jakim Ks. W. HADLEŬSKI pračytaje lekciju i wystupić CHOR pad kiraŭnictwam Al. Stepowiča.

Uwachod tolki prošanym.

Paštowaja skrynka.

D. A. Jak bačycie, karystajem.
D-a. Atrymali ŭsio, častku drukujem. Drukujucca Wašy twory takža i ŭ inšaj časopisi.
Ks. W. Š. Karystajem.
D r. I. T. Drukujem, choć krychu skaraciŭšy.
P. T. Kali-ż budzie kaniec? Čakajem.
B. M. Dobra, pasylajem.
A n. K. List Waš taki čuły, što my nia možam admowicca i nie pasłać Wam „Chr. D.“ Dyk čytajcie druhim dawajcie, a jak źbiarycio hrošy, dyk ślicie nam padpisku.
Ks. B. St. Ciešymśia, što Wy ab nas pomnicie. Prošbu Wašu spoŭnili. „Chr. D.“ za hranicu kaštuje 8 zał. Za try ekzeplary ad Was naležycca 24 zał. Pieraślicie praz Druhu.
K. Ł. Čakajem padpiski.
Na „Chr. D.“ prysłali: Ks. A. M. — 10 zał., I. B. — 3, Ks. A. B. — 20, H. S. — 4, Ks. St. Š. — 4, J. P. — 4, Ks. Fr. Č. — 8, P. Č. — 4, S. T. — 4, M. G. — 4, I. R. — 4, I. K. — 4, I. G. — 4, I. D. — 4, S. D. — 4. I. Č. — 4 (d. b.).

Nawicyjat u Albertynie pad Słonimam

Ajcy Jezuity ŭschodnia-sławianskaha abradu prymajuć da Nawicyjatu kandydataŭ na zakonni-kaŭ, žadajučych paświacić siabie ŭ budučyni pracy świaščeńnikaŭ-misijanaraŭ nad pašyreńniem światoj unii. Kandydaty pawińny mieć prynamsi skončanych 4 kl. himnazijalnyja z łacińskaj mowaj.

Najbolš pažadany kandydaty z biełaruskich aśiarodkaŭ

Prošby z školnym paświedčańniem i metrykaj rodu wysyłać pa adrasie:

Przewielebny Ojciec Ihumen Misji Wschodniej
ALBERTYN koło Słoniwa.

Usiakija biełaruskija knižki, kalen-dary i časopisi najtaniej dasta-wić moža

Biełaruskaja Kniharnia

„PAHONIA“

Wilnia wul. Zawalnaja 1-1.

Zakazy z prawincy wysyłajucca tolki za hatoŭku; za dapłataj wy-konwajucca zakazy tolki pa atry-mańni zadatku ŭ raźmiery nia mienš adnej traciny wartaści zakazu.

Kutok žartaŭ.

Muž: Tak tupaja brytwa, što susim nie biarel...
Žonka: Dziŭnaja reč, a kapustu tak choraša kroila...

Fryżjer: A pan da jakoj partyi należał
Hość: Da taje, što pan.
Fryżjer: Ale-ż pan nia wiedaješ, da jakoj ja na-ležu?
Hość: Tak, ale pan brytwu ŭ rukach trymaješ.